

EFSA - nová doporučení ohledně fosforečnanů

Úřad EFSA nově hodnotil bezpečnost fosforečnanů jako přídatných látek v potravinách.

Odhadovaný celkový příjem fosforečnanů z potravin může překročit bezpečnou hladinu stanovenou Evropským úřadem pro bezpečnost potravin (EFSA) při novém hodnocení jejich bezpečnosti. Vědečtí pracovníci úřadu EFSA doporučili zavedení maximálních povolených hodnot, aby došlo ke snížení množství fosforečnanů používaných jako potravinářské přídatné látky v doplňcích stravy. Pro spotřebitele s pravidelným příjmem takovýchto doplňků stravy může obsah fosforečnanů (použitých jako přídatné látky) představovat zdravotní riziko.

Fosforečnany jsou základními živinami (forma fosforu), které se přirozeně vyskytují v lidském těle a jsou nezbytnou součástí naší stravy. Skupina sloučenin označovaná jako "fosforečnany" je v Evropské unii povolena k použití jako potravinářské přídatné látky. Jsou přidávány do širokého spektra potravin, kde plní technologickou funkci (například jako emulgátory, antioxidanty). Některé z nich lze použít i v potravinách pro kojence a malé děti.

Odborníci vědeckého panelu přehodnotili bezpečnost fosforečnanů a poprvé odvodili skupinový akceptovatelný denní příjem (ADI) na 40 mg/kg tělesné hmotnosti za den. Protože fosforečnany jsou zároveň živiny a jsou nezbytné v naší stravě, definovali také ADI, který bere v potaz pravděpodobný příjem fosforu z různých zdrojů, včetně přírodních zdrojů a potravinářských přídatných látek. Pro průměrného dospělého člověka, vážícího 70 kg, odpovídá ADI 2,8 g fosforu za den.

Úřad EFSA uvedl, že veřejně konzultoval se zainteresovanými stranami otázky z oblasti nefrologie, metabolismu minerálů, kardiovaskulární medicíny a léčebné výživy, důležité pro hodnocení fosforečnanů jako potravinářských přídatných látek. Vědci z úřadu EFSA tuto zpětnou vazbu pečlivě zvažovali při přípravě stanoviska.

Podrobněji v příloze.

Pro stránky Spotřebitel za kvalitou, kvalita za spotřebitelem (<http://spotrebitelzakvalitou.cz/>) připravil

Ing. Libor DUPAL

Programový ředitel a předseda správní rady, SDRUŽENÍ ČESKÝCH SPOTŘEBITELŮ, z. ú.
Ředitel (statutární orgán), KABINET PRO STANDARDIZACI, o. p. s.
Člen Správní rady (Management Board) EFSA

Červenec 2019

Příloha

Plný text dle podkladu MZE k informaci z EFSA (může být redakčně upraveno)

EFSA vydává nová doporučení ohledně fosforečnanů

Úřad EFSA nově hodnotil bezpečnost fosforečnanů jako přídatných látek v potravinách.

Odhadovaný celkový příjem fosforečnanů z potravin může překročit bezpečnou hladinu stanovenou Evropským úřadem pro bezpečnost potravin (EFSA) při novém hodnocení jejich bezpečnosti. Vědečtí pracovníci úřadu EFSA doporučili zavedení maximálních povolených hodnot, aby došlo ke snížení množství fosforečnanů používaných jako potravinářské přídatné látky v doplňcích stravy. Pro spotřebitele s pravidelným příjmem takovýchto doplňků stravy může obsah fosforečnanů (použitých jako přídatné látky) představovat zdravotní riziko.

Fosforečnany jsou základními živinami (forma fosforu), které se přirozeně vyskytují v lidském těle a jsou nezbytnou součástí naší stravy. Skupina sloučenin označovaná jako "fosforečnany" je v Evropské unii povolena k použití jako potravinářské přídatné látky. Jsou přidávány do širokého spektra potravin, kde plní technologickou funkci (například jako emulgátory, antioxidanty). Některé z nich lze použít i v potravinách pro kojence a malé děti.

Stanovení prvního „kombinovaného“ bezpečného příjmu fosforečnanů

Dr. Ursula Gundert-Remy, předsedkyně pracovní skupiny pro fosforečnany, uvedla: „Odborníci vědeckého panelu přehodnotili bezpečnost fosforečnanů a poprvé odvodili skupinový akceptovatelný denní příjem (ADI) na 40 mg/kg tělesné hmotnosti za den. Protože fosforečnany jsou zároveň živiny a jsou nezbytné v naší stravě, definovali jsme ADI, který bere v potaz pravděpodobný příjem fosforu z různých zdrojů, včetně přírodních zdrojů a potravinářských přídatných látek.“

Pro průměrného dospělého člověka, vážícího 70 kg, odpovídá ADI 2,8 g fosforu za den.

Dr. Maged Younes, předseda Vědeckého panelu EFSA pro potravinářské přídatné látky a ochucovadla (Panel on Food Additives and Flavourings, FAF), uvedl: „Důležité však je, že tuto hodnotu ADI není možné aplikovat na lidi se středně až kriticky sníženou funkcí ledvin. Tento závěr je založen na rozpoznávaných účincích vysokého příjmu fosforečnanů na ledviny.“

Hodnocení dietární expozice

Dietární expozice byla vypočtena z celkového množství fosforu přijatého ze všech dietárních zdrojů a neomezovala se pouze na množství v potravinářských přídatných látkách uváděné výrobcí. Experti odhadli, že potravinářské přídatné látky přispívají k celkovému průměrnému příjmu fosforu přibližně mezi 6 až 30%.

Dr. Younes dodal: „Odhadli jsme, že dietární expozice fosforečnanům může přesáhnout nový ADI pro kojence, batolata a děti s průměrným příjmem fosforečnanů ve stravě. Týká se to také dospívajících, jejichž strava je bohatá na fosforečnany.“

„Data, která jsme měli k dispozici ohledně kojenců mladších 16 týdnů, kterým je podávána kojenecká výživa nebo speciální léčebná výživa, nevyvolala žádné zdravotní obavy z hlediska přítomnosti fosforečnanů.“

Současné maximální povolené hodnoty těchto přídatných látek se pohybují v rozmezí od 500 do 20 000 mg/kg potravy, podle druhu potravy.

Vědecké doporučení úřadu EFSA má za úkol informovat manažery rizika v Evropské komisi a v členských státech, kteří regulují bezpečné užívání fosforečnanů jako potravinářských přídatných látek v EU.

Fosforečnany v doplňcích stravy

V současné době mohou být fosforečnany jako přídatné látky v doplňcích stravy používány "quantum satis" (kolik je třeba, podle technologické potřeby). Experti úřadu EFSA zjistili, že u spotřebitelů starších 3 let může odhadovaná dietární expozice překročit ADI na hodnoty spojené s riziky pro funkce ledvin, pokud užívají tyto doplňky stravy pravidelně.

Dr. Younes uvedl: „Na základě hodnocení dietární expozice Vědecký panel FAF doporučil zavedení číselných maximálních povolených hodnot pro fosforečnany používané jako přídatné látky v doplňcích stravy, a nahradit tak současné "quantum satis"."

Zúčastněné strany

Úřad EFSA veřejně konzultoval se zainteresovanými stranami otázky z oblasti nefrologie, metabolismu minerálů, kardiovaskulární medicíny a léčebné výživy, důležité pro hodnocení fosforečnanů jako potravinářských přídatných látek. Vědci z úřadu EFSA tuto zpětnou vazbu pečlivě zvažovali při přípravě stanoviska.

- [Re-evaluation of phosphoric acid–phosphates – di-, tri- and polyphosphates \(E 338–341, E 343, E 450–452\) as food additives and the safety of proposed extension of use](#)
- [Outcome of the questions for health professionals in the fields of nephrology, mineral metabolism, cardiovascular and nutrition medicine on phosphates food additives re-evaluation](#)